

**RIJASET ISLAMSKJE ZAJEDNICE U BOSNI I HERCEGOVINI
VJERSKOPROSVJETNA SLUŽBA
SARAJEVO**

**ISLAMSKA VJERONAUKA
NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA
I RAZRED
OSMOGODIŠNJE I DEVETOGODIŠNJE OSNOVNE
ŠKOLE
(1 sat sedmično)**

(Ovaj Nastavni plan i program Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini usvojio je i propisao za upotrebu: zaključkom broj 2387/2006 od 19.06.2006. /od I-III razreda/, zaključkom broj 1247/07 od 26.03.2007. /za IV razred/, zaključkom broj 0143-01/08 od 13.05.2008. /za V razred/ i zaključkom broj 184/09 od 21.01.2009. /za VI razred)

Rukovodilac: Mr. Muharem Omerdić

Sarajevo, 2009.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM VJERONAUKA ZA I RAZRED OSNOVNE ŠKOLE

(1 sat)

Uvod

Činjenica da u biti svake civilizacije stoji određena religija koja bitno određuje njen karakter, kulturu i način života dovoljno govori o potrebi njenog poznavanja i izučavanja u odgojno-obrazovnom sistemu svakog društva. U našem slučaju riječ je o izučavanju islama kao dominantnog svjetonazora Bošnjaka, na kojem je izgrađena svijest o svijetu i životu kao Božijem daru, u koje su utisnute Njegova neizmjerljiva ljubav i dobrota.

Značaj izučavanja vjeronauke u ovom uzrastu polazi od islamske premise da se svako dijete rađa u čistoj prirodi s kojom je islam u znaku jednakosti kao što je u znaku jednakosti s prirodnim ljepotama koje nas okružuju i govore o ljepoti i dobroti Onoga Koji sve to daje. U tom smislu krajnji odgojni, obrazovni i funkcionalni cilj ovog predmeta jeste sačuvati čistu čovjekovu prirodu kroz faze njegovog sazrijevanja i odgajati u njemu one vrline kojima se čuvaju i podupiru red i zakon, dobrota, ljubav, solidarnost i pozitivne aktivnosti u ime Božije i za Njegovu ljubav, a na korist svoju i svih ljudi.

Nastavni program za prvi razred devetogodišnje osnovne škole pruža početna znanja o vjeri, na način **primjeren** uzrastu, kako bi djeca stekla osnovne predodžbe o njenim principima i vrijednostima te vrlinama lijepog ophođenja i ispravnog suočavanja s problemima u njihovom životnom okruženju.

U okviru predmeta, učenici razmišljaju, istražuju i postavljaju pitanja o svemu i svačemu (svijetu, životu, prirodi i Bogu) i uče da je život vrijednost i Božiji dar. Također uče da ih povezivanje s Bogom, poštivanje Njegovih pravila, vodi sretnom i sigurnom životu. Nastavni predmet Vjeronauka fundamentalno doprinosi izgrađivanju moralno-etičkih vrijednosti u životu mladih.

Za nastavnike kao kreatore nastavnog procesa jedan od najsloženijih, najtežih, ali i najplemenitijih zadataka jeste uvođenje djeteta u spoznaje islama kroz programske sadržaje, preko kojih će se to plemenito i nježno biće, čiji su intelekt i emocije u razvoju, osposobljavati za duhovno i moralno-estetsko poimanje života u okrilju vjere.

Strategije nastave i učenja se izmjenjuju u nastavi vjeronauke i baziraju se na višestrukoj ulozi nastavnika. Nastavnik svakodnevno provodi s učenicima više sati i neposredno učestvuje u formiranju njihove ličnosti, što nameće potrebu stalnog, temeljitog, stručnog i metodičkog pristupa u svakodnevnom djelovanju.

Djelotvoran nastavnik zna **čime i kako** će potaknuti učenike da uče, kako pobuditi interes za rad, njihovu znatiželju, pronicljivost, maštu, emocije, htijenja i sklonosti. Razredni ugođaj, koji je svrhovit, radni, opušten i srdačan, potiče učenika na učenje i održava pozitivan odnos i motiviranost za nastavu. Uz dobro rukovođenje svim aktivnostima, on je preduvjet za postizanje uspjeha i dobrih rezultata. To se postiže kvalitetnom nastavom i kreativnošću, što podrazumijeva skup pedagoško-psiholoških, organizacijskih i didaktičko-metodičkih mjera kojim se postižu progresivne promjene u organizaciji i realizaciji odgojno-obrazovnog rada u stvaralačkim interakcijskim odnosima nastavnika i učenika.

Svakom djetetu treba omogućiti da dođe do izražaja. Sve aktivnosti prilagoditi dječijim psihofizičkim sposobnostima. Procjenjivanje naglašene primjerenosti zasniva se na načelnom stavu poslanika Muhammeda, a.s.: «Olakšavajte, a ne otežavajte!»

Svaki sat započeti Bismillom. Poželjno je uvježbavanje (memorisanje) teksta protegnuti kroz nekoliko sati. Kombinovanjem tradicionalnih metoda, didaktičkih principa zornosti i očiglednosti, oblika rada i primjenom metode aktivnog učenja i interaktivne nastave (igre, pitanja i odgovori, dramatizacije, razgovori, učenički radovi, ilustracije) dosegnut će se **uspješno učenje**.

Cilj vjeronauke

Cilj nastave vjeronauke u prvom razredu je planski i sistematično potaknuti početno uređeno i kontinuirano saznavanje o svojoj vjeri. Time se kreira kvalitetna pretpostavka za dugotrajan, vođeni rast učenika u vjeri.

Zadaci vjeronauke u prvom razredu:

- potaknuti kod učenika ugodno osjećanje nastavnog predmeta Islamska vjeronauka;
- uvesti učenika u temelje islamskog učenja na uzrastu primjeren način;
- upoznavanje učenika sa islamskim pozdravom;
- upoznavanje učenika sa mjestom islama u svakodnevnom školskom životu;
- približiti dječijem svijetu značenje džamije kao bitnog mjesta u njegovom bliskom okruženju;
- insistirati kod učenika na razvijanju poimanja higijene i upražnjavanju higijenskih navika;
- uvesti činjenicu postojanja i veličine Kur'ana u kognitivni i efektivni prostor djetetove ličnosti;
- začeti razumijevanje djetetu bliskog pojma porodice u kontekstu islama;
- pripremiti djecu da kroz nastavu vjeronauke spremno, punije i mnogoznačnije, dočekaju i žive ramazan;
- intenzivirati kod učenika doživljaj Bajrama;
- začeti tok kontinuiranog razvijanja ljubavi prema Muhammedu, a.s.;
- uputiti učenike na ispravan odnos prema prirodi, Allahovom daru i potrebi njenog čuvanja;
- insistirati na formiranju pozitivnih međuljudskih vrijednosti primjerenih ovom školskom uzrastu;
- uvesti učenike u ljepotu islamskog izraza posredstvom ilahije.

PROGRAMSKA STRUKTURA PREDMETNIH SADRŽAJA

1. DOBRODOŠLI NA VJERONAUKU

- Upoznajmo se.
- Moja najdraža igračka.
- Na vjeronauci ćemo učiti.
- Rabbi jessir.

Didaktičke naznake:[\[1\]](#)

- Nastavnik će inicirati razvijanje poticajne i slobodne atmosfere za spontano poludirigirano međusobno upoznavanje;
- učenici će donijeti svoju najomiljeniju igračku i po želji podijeliti s drugarima istinu kako je do nje došao i zašto mu je najomiljenija;
- nastavnik će izdvojiti najkarakterističnije segmente iz programa vjeronauke i podijeliti individualne zadatke po afinitetu i sposobnostima, nakon uvida u predznanje učenika;
- učenici pokazuju jedni drugima kako uče, razgovaraju o osjećaju sreće i ugodnosti Božije pomoći;
- nastavnik planira, pomaže učenicima u grupnom i individualnom učenju, vodi i usmjerava aktivnost učenika, pokazuje, demonstrira.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Pravilno učiti Rabbi jessir s prijevodom.
- Razumijevanje da Bog daje dobro i pruža pomoć onima koji traže pomoć.
- Uvježbanost pravilnog izgovora i zapamćenost dove Rabbi jessir.
- Aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: opisivanje najomiljenije igračke, pravilno i tečno izgovaranje.
- *Likovna kultura*: crtanje najomiljenije igračke.

2. NAŠA VJERA

- Islam mi je vjera, islam mi je spas.
- Čemu nas uči vjera.
- Stvoritelj Allah.
- Svi ljudi su pred Bogom jednaki.
- Hasbi Rabbi džellallah - ilahija.

Didaktičke naznake:

- Nastavnik će poticati razvijanje svijesti o postojanju Boga te da smo članovi zajednice i da se ponašamo po pravilima i principima vjere, nastaviti izgrađivanje kod učenika lijepih osobina (bogobožnost) koje vode ka moralnoj savršenosti čovjeka te razvijanje osjećaja zahvalnosti i pokornosti prema Stvoritelju;
- u toku nastavnih sati nastavnik komunicira sa učenicima, priprema i vodi ih kroz aktivnosti dijaloga i interakcije;
- učeničke aktivnosti će se svoditi na crtanje onog što je stvoreno; prezentaciju crteža, estetsku analizu i procjenu crteža;
- u cilju razvijanja ljubavi prema ilahijama nastavnik inicira individualno učestvovanje u zajedničkom učenju te učenje u skladu sa individualnim mogućnostima.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- usvojenost znanja o nazivu vjere, Božijoj Jednoći i činjenici da vjera traži nauku i rad;
- razumijevanje da Gospodar voli dobre i iskrene ljude;
- poštivanje i uvažavanje pripadnika druge vjeroispovijesti;

- razlikovanje etičkih normi: dobro-loše, pošteno-nepošteno;
- uvježbanost pravilnog učenja ilahije;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: opisivanje Allahovih stvorenja, pravilno i tečno izgovaranje.
- *Muzička kultura*: uvježbavanje pravilnog interpretiranja ilahije.
- *Likovna kultura*: crtanje Allahovih stvorenja.

3. POZDRAV

- Naziv pozdrava.
- Značenje i prijevod pozdrava.
- Način pozdravljanja.
- Šta želimo onome kome se obraćamo selamom?

Didaktičke naznake:

- Nastavnik nastoji da kreira takvu razredno-nastavnu klimu u kojoj učenici bez stida i straha iskazuju svoje stavove; razvija osjećaj dužnosti, međusobnog povjerenja, poštivanja, uvažavanja; potiče razvijanje znanja o kulturi ponašanja prilikom susreta, ulaska u kuću i izlaska iz kuće;
- nastavnik planira, osmišljava igre, demonstrira i komunicira sa učenicima;
- učenici razvijaju umijeće ponašanja po pravilima; provedba discipline, međusobnog pozdravljanja, pozdravljanje uposlenih u školi; osmišljavaju i kreiraju prikladan igrokaz u učionici; raspravljaju o ponašanju u pojedinim situacijama.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o načinu pozdravljanja sa muslimanima i pripadnicima drugih vjeroispovijesti;
- razumijevanje pravila lijepog ponašanja;
- razumijevanje da se pozdravom iskazuju svoja osjećanja, znaci pažnje, ljubavi i međusobnog poštovanja;
- osposobljenost za komuniciranje sa drugovima, nastavnikom;
- pozdravljanje u školi, na ulici, u porodici i najbližem okruženju;
- razvijenost osjećaja da se međusobno cijene, uvažavaju, potpomažu, vole;
- učešće u osmišljavanju i realiziranju igrokaza;

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: izvođenje prikladnih igrokaza, učešće u raspravi o situacijama pozdravljanja.
- *Likovna kultura*: crtanje različitih situacija vezanim za pravila pozdravljanja.

4. UČIM EUZU I BISMILLU

- Pravičan izgovor teksta.
- Prijevod Euze i Bismille.
- Kako počinjemo svaki posao.

Didaktičke naznake:

- U okviru ovog tematskog područja akcentat se stavlja na uvježbavanje pravilnog izgovora Euze i Bismille, opisivanje poslova kad se uči Bismilla te razvijanje sposobnosti koncentracije i pamćenja;
- nastavnik nastoji potaknuti praktično primjenjivanje Euze i Bismille u životu, inicira razvijanje svijesti o Božijoj zaštiti; nastoji jačati uvjerenje u Allahovu ljubav i milost prema nama - Božijim stvorenjima;
- nastavnik promatra i prati učenike u njihovim aktivnostima, osmišljava, priprema i organizira igrokaz u učionici vezan za primjenu Euze i Bismille u realnim životnim situacijama;
- učenici učestvuju u osmišljavanju i realiziranju igrokaza u učionici vezanog za situacije u kojima se uči Euza i Bismilla, crtaju te situacije i učestvuju u aktivnostima u kojima se one uče te aktivno učestvuju u raspravi o ponašanju u situacijama u kojima se one uče.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Pravilnost učenja Euze i Bismille;
- razvijenost osjećaja da svaku novu aktivnost počinjemo Božijim imenom;
- razvijenost uvjerenja da Bog daruje snagu i moć; o prisustvu Božije pomoći te razvijanje navike traženja milosti i zaštite od prokletog šejtana;
- učešće u osmišljavanju i realiziranju igrokaza;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik:* izvođenje prikladnih igrokaza, učešće u raspravi o situacijama i aktivnostima u kojima se uče Euza i Bismilla.
- *Likovna kultura:* crtanje različitih situacija vezanim za učenje Euze i Bismille.

5. MOJA ŠKOLA

- Učenje u ime Allaha.
- Pravila ponašanja.
- Izvršavanje postavljenih zadataka.
- Poštivanje nastavnika.
- Čuvanje materijalnih sredstava.
- Kako nas islam uči da se družimo i uvažavamo.
- Odnos prema starijim.

Didaktičke naznake:

- Nastavnik kod učenika potiče razvijanje osjećaja pripadnosti učeničkom kolektivu; razvijanje svijesti o obavezama koje treba ispunjavati; razvijanje i učvršćivanje temeljnog osjećaja i stava prema sebi i prema drugima, razvijanje osjećaja urednosti, čistoće, tačnosti i upornosti, te iniciranje razvijanja navike za savjesno izvršavanje školskih obaveza;
- nastavnik promatra i prati učenike u njihovim aktivnostima, osmišljava, priprema i organizira igrokaz u učionici vezan za primjenu znanja iz ove tematske cjeline;

- aktivnosti učenika se usmjeravaju na ponašanje po pravilima: održavanje higijene u školskom prostoru; disciplinu u školi; uređenje i čuvanje radnog kutka i učeničkih stvari te prakticiranje normi finog ponašanja prema starijima.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Odnos učenika prema školskim prostorijama i inventaru;
- nivo razvijenosti osjećaja za korištenje, čuvanje ličnih i zajedničkih stvari;
- razumijevanje pravila ponašanja, rada i reda u školi;
- učešće u osmišljavanju i realiziranju igrokaza;
- komuniciranje sa drugovima, nastavnikom;
- uzajamno potpomaganje i saradnja;
- održavanje higijene radnog prostora;
- razvijenost kulture govora i ponašanja prema starijima;
- navikavanje na red i rad;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: izvođenje prikladnih igrokaza, pisanje sastava ili pjesmica vezanih za školu, nastavnika, školskog druga.
- *Likovna kultura*: crtanje sadržaja unutarškolskog i vanškolskog okruženja te različitih situacija vezanih za ovu tematsku cjelinu.

6. DŽAMIJA

- Mjesto u kojem se obavlja namaz, gdje se uči i veliča Gospodar.
- Allahu najdraža mjesta.
- Džamija kao mjesto rasadnika ljubavi, tolerancije među ljudima, izvor humanosti, nauke i pravde.

Didaktičke naznake:

- Nastavnik kroz ovo tematsko područje učenike vodi kroz različite komunikacijske postupke - razgovor sa imamom i ostalim osobljem, razgovor sa starijim osobama, razgovor druga sa drugom; razvija kod učenika bonton ponašanja u džamiji - otkloniti suvišan razgovor, pažljivo slušati; razvija osjećaj za održavanje higijene;
- nastavnik će u okviru govora o džamiji koristiti ilahiju o džamiji, pjesmice i uzrastu prikladne priče;
- nastavnik inicira razvijanje svijesti o kulturi ponašanja prilikom ulaska u džamiju (tiho, čiste odjeće), s ljubavlju i poštovanjem prema Božijoj kući te kroz održavanje higijene razvijati osjećaj i svijest o čistoći;
- nastavnik usmjerava svakog učenika blago i nježno i kod njih inicira razvijanje osjećanja da vole i poštuju vjerske ustanove; pokušava da omogući svakom djetetu da dođe do izražaja; planira, priprema i potiče učenike na kreativan rad;
- učenici crtaju najomiljeniju džamiju; uz nastavnikovu pomoć i vođenje osmišljavaju i realiziraju prikladan igrokaz vezan za pravila ponašanja u džamiji; prikupljaju slike džamija i izrađuju zidni pano;

- u cilju boljeg ovladavanja ovim tematskim područjem, gdje je to moguće, poželjno je organizirati posjetu džamiji, a gdje nije aranžirati posjetu mjesnog imama na nastavni sat te tom prilikom inicirati raspravu o ponašanju u pojedinim situacijama.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o dijelovima i prostorijama u džamiji i njihovoj namjeni;
- lijepo ponašanje;
- usvojenost znanja o tome da se u džamiju ulazi čist, okupan, lijepo i propisno odjeven;
- učešće u osmišljavanju i realiziranju igrokaza;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: opisivanje džamije, pričanje doživljaja vezanih za džamiju.
- *Likovna kultura*: crtanje sadržaja unutar džamijskog prostora i vandžamijskog okruženja te crtanje džamije iz najbližeg okruženja.

7. HIGIJENA I JA

- Higijena tijela.
- Higijena obuće i odjeće.
- Higijena kuće i dvorišta.

Didaktičke naznake:

- Nastavnik u okviru ovog tematskog područja inicira razvijanje svijesti o tome da se održavanjem čistoće postiže Allahovo zadovoljstvo; inicira razvijanje urednosti, reda i čistoće;
- nastavnik potiče razvijanje navike za redovno održavanje lične higijene, higijene prostora i higijene okolice; inicira razvijanje osjećaja o potrebi pružanja pomoći u kućanskim i drugim poslovima;
- nastavnik nastoji ustanoviti interesovanja učenika i njihov napredak; razvijenost kreativnih, higijenskih i radnih navika kod učenika; pomaže učenicima u demonstraciji upotrebe sredstava za higijenu te im pomaže u grupnom i individualnom radu;
- učenici nastoje razviti naviku redovnog održavanja higijene; usvajaju pravilnu i praktičnu upotrebu sredstava za higijenu; izrađuju raspored i vode evidenciju urađenih aktivnosti održavanja higijene za svaki dan (upisati + ili -).

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o održavanju lične higijene, higijene ishrane, higijene stanovanja i higijene okoline;
- usvojenost znanja o stavu islama o potrebi održavanja higijene;
- učešće u osmišljavanju i realiziranju igrokaza;
- razvijenost navike za održavanje lične higijene;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: izvođenje prikladnih igrokaza, razvijanje pravilnog izražavanja prilikom opisivanja svoga odnosa prema higijeni sebe i svoga okruženja.
- *Likovna kultura*: likovno izražavanje na teme: moj drug, moj dom, moje dvorište.

8. HIGIJENA TIJELA - ZDRAVO DIJETE

- Lična higijena.
- Pranje, kupanje, oblačenje.
- Njega zuba, kose, noktiju.
- Pranje ruku, bolesti prljavih ruku.
- Čistoća tijela, doprinos zdravlju.
- Voda kao blagodat.

Didaktičke naznake:

- U okviru ove tematske cjeline nastavnik nastoji inicirati razvijanje svijesti o tome da Allah voli čiste i uredne; inicirati razvijanje pozitivnih navika, ponašanja u skladu sa higijenom te razvijanje svijesti kod učenika radi izgradnje vlastitog pozitivnog stava o čistoći;
- nastavnik nastoji ustanoviti interesovanja učenika i njihov napredak; razvijenost kreativnih, higijenskih i radnih navika kod učenika; pomaže učenicima u demonstraciji upotrebe sredstava za higijenu te im pomaže u grupnom i individualnom radu;
- nastavnik nastoji kod učenika razviti sposobnost za održavanje lične higijene, korištenje sredstava za ličnu higijenu, uočavanje i procjenjivanje šta je korisno, a šta štetno; nastoji razviti osjećaj za čuvanje, cijenjenje i umjereno trošenje vode;
- učenička aktivnost se usmjerava na crtanje i pravljenje pribora za ličnu higijenu; razvijanje osjećaja za redovno održavanje lične higijene;
- učenici uz pomoć i vođenje nastavnika izrađuju zidni pano "Budi uredan i čist, pa ćeš biti zdrav".

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o načinu i važnosti održavanja lične higijene;
- Razvijenost navike za održavanje lične higijene;
- Učešće u osmišljavanju i izradi zidnog panoa;
- Aktivnost na nastavnom satu;

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: opisivanja svoga odnosa prema ličnoj higijeni, osmišljavanje i izrada zidnog panoa i svoga okruženja;
- *Likovna kultura*: likovno ukrašavanje zidnog panoa, crtanje pribora i sredstava lične higijene.

9. KUR'AN

- Kur'an je Božija knjiga.
- Čemu nas uči Kur'an.
- Subhaneke - dova.

Didaktičke naznake:

- Nastavnik u okviru ove tematske cjeline kod učenika razvija sposobnost slušanja, svijest o cijenjenju Božije knjige te razvija interesovanja učenika;
- učenici će biti angažirani na crtanju Knjige i slušanju sura iz Kur'ana;
- nastavnikovo angažiranje će biti usmjereno na stjecanje saznanja kod učenika da je Kur'an divna uputa, da smo dužni čitati Kur'an te saznanja da će biti sretni i uspješni oni koji budu poštovali Allahova naređenja iz Kur'ana;
- prilikom učenja dove Subhaneke nastavnik akcentat stavlja na uvježbavanje pravilnog izgovora, razvijanje sposobnosti zapamćivanja i razvijanje ljubavi za učenjem;
- nastavnik pomaže učenicima u grupnom i individualnom učenju, pokazuje, demonstrira, procjenjuje individualna postignuća i interesovanja.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost elementarnih znanja o Kur'anu (Božija Objava, objavljen Muhammedu, a.s., objavljen na arapskom jeziku);
- razvijenost saznanja o važnosti Kur'ana u životu muslimana;
- usvojenost sura iz Kur'ana;
- usvojenost dove Subhaneke;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: pravilnost artikulacije jezičkog izražavanja.
- *Likovna kultura*: crtanje Knjige.

10. MOJA PORODICA

- Članovi porodice.
- Međusobno poštovanje i pomaganje.
- Tvoja uloga u zajedničkom životu.
- Sloga i zajednički život, pažnja, ljubav i briga.

Didaktičke naznake:

- Cilj ovog tematskog područja je da se kod učenika razvija uzajamno potpomaganje, pružanje pažnje, ljubavi i brige; nastojanje da se komunicira blago, nježno, s ljubavlju sa članovima porodice; navikavanje na red i rad; ispunjavanje svojih obaveza; ponašanje po jasno utvrđenim pravilima;
- nastavnik će svoja nastojanja usmjeriti na razvijanje svijesti o obavezi poštovanja, poslušnosti i međusobne ljubavi i povjerenja unutar porodice;
- učešće učenika će se ogledati u osmišljavanju i izvođenju prigodnih igara (uloga članova porodice), crtanju članova porodice, prezentaciji crteža, planiranju svoga načina učešća u pomoći u porodici.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o radu i dužnostima članova porodice;
- raspored poslova među članovima porodice;
- imenovanje članova porodice;
- nivo razumijevanja uloge i značaja porodice;

- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: osmišljavanje i izvođenje prigodnog igrokaza o porodici.
- *Likovna kultura*: crtanje članova porodice.

11. RAMAZAN I JA

- Ramazan - najdraži gost, mjesec mira i Božijeg spasa.
- Ramazan u mojoj kući.
- Pripremanje za radosni doček.
- Uređivanje kuće, dvorišta.

Didaktičke naznake:

- U okviru ovog tematskog područja nastavnik će kod učenika nastojati inicirati razvijanje svijesti o ispunjavanju individualnih obaveza te solidarnosti i pružanju pomoći;
- učeničke aktivnosti će biti raznolike, a sastoje se iz pisanja čestitke svojim roditeljima; slušanja ilahije "Hej mubarek ramazan"; crtanja džamije i kandilja; pričanja nekih ramazanskih zgoda;
- socijalna akcija: uređenje učionice vjeronauke i školskog dvorišta u čast dočeka mubarek mjeseca ramazana;
- nastavnik vodi i usmjerava aktivnosti učenika.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o ramazanu;
- nivo razumijevanja obaveza u toku ramazana;
- interpretiranje ilahije;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: osmišljavanje i izvođenje prigodnog igrokaza o ramazanu, usmeno jezičko izražavanje kroz opis doživljavanja ramazana u porodici.
- *Muzička kultura*: uvježbavanje interpretiranja ilahije.
- *Likovna kultura*: crtanje džamije sa kandiljima.

12. IFTAR I JA

- radost postača;
- pripremanje iftara i pozivanje rođaka, drugova, komšija i prijatelja;
- upućivanje dove Elhamdulillah - hvala Allahu.

Didaktičke naznake:

- Nastavnik će u okviru ovog tematskog područja inicirati usvajanje znanja o iftaru, iftarskim običajima kod Bošnjaka te razvijanje svijesti da u dovi zahvaljujemo Bogu i mislimo jedni na druge;
- nastavnik učestvuje u osmišljavanju i organiziranju prigodnih igrokaza sa učenicima, komunicira sa učenicima i koordinira njihove individualne i grupne aktivnosti;

- učeničke aktivnosti će biti raznolike, a sastoje se iz crtanja iftara i ramazanskih jela; prezentacije crteža; estetske analize i procjene crteža; osmišljavanja i izvođenja igrokaza u učionici.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o iftaru i ponašanju prilikom iftara;
- razvijenost svijesti da u dovi zahvaljujemo Bogu i mislimo jedni na druge;
- nivo razumijevanja značaja dove;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik:* osmišljavanje i izvođenje prigodnog igrokaza o iftaru, usmeno jezičko izražavanje kroz opis doživljavanja iftara u porodici.
- *Likovna kultura:* crtanje iftara u porodici te raznih ramazanskih jela.

13. BAJRAMI I JA

- Ramazanski bajram.
- Kurban-bajram.
- Bajramski običaji.
- Bajram šerif mubarek olsun.
- Ilahija - Bajram dođe.

Didaktičke naznake:

- U okviru ove tematske cjeline učenici će usvojiti znanje o muslimanskim mubarek-danima, o tome kako se čestita Bajram; kako se Bajram obilježava;
- cilj tematskog područja je razvijanje svijesti o humanoj, općeljudskoj i socijalnoj strani Bajrama; održavanje tradicije i običaja te razvijanje ljubavi prema ilahijama;
- učeničke aktivnosti će biti raznolike, a sastoje se iz izrade čestitki za mubarek-dane; pričanja jednog bajramskog doživljaja; slušanje i uvježbavanja interpretiranja ilahije;
- nastavnik komunicira sa učenicima; planira, priprema i potiče učenike na kreativan rad; pomaže učenicima u kolektivnom, grupnom i individualnom učenju te procjenjuje njihova individualna postignuća.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o mubarek-danima Ramazanskog i Kurban-bajrama;
- usvojenost znanja o načinu čestitanja Bajrama;
- interpretiranje ilahije "Bajram dođe";
- učešće u zajedničkim aktivnostima;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik:* osmišljavanje i izvođenje prigodnog igrokaza o iftaru, usmeno jezičko izražavanje kroz opis doživljavanja iftara u porodici.
- *Muzička kultura:* uvježbavanje interpretiranja ilahije "Bajram dođe";
- *Likovna kultura:* crtanje iftara u porodici te raznih ramazanskih jela.

14. MUHAMMED, A.S.

- Rođenje i djetinjstvo.

Didaktičke naznake:

- U okviru ove tematske cjeline učenici će usvojiti znanje o rođenju i djetinjstvu Muhammeda, a.s.;
- cilj tematske cjeline je razvijanje ljubavi prema našem Poslaniku, a.s.;
- slušanje dijela mevluda o rođenju Muhammeda, a.s.;
- nastavnik komunicira sa učenicima; planira, priprema i potiče učenike na kreativan rad; pomaže učenicima u kolektivnom, grupnom i individualnom učenju te procjenjuje njihova individualna postignuća.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o rođenju i djetinjstvu Muhammeda, a.s.;
- usvojenost znanja o roditeljima Muhammeda, a.s.;
- usvojenost znanja o tradiciji i sadržaju mevluda;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: metodički oblikovano interpretiranje priče o rođenju i djetinjstvu Muhammeda, a.s..
- *Muzička kultura*: melodično izvođenje salavata.
- *Likovna kultura*: bojenje levhe "Muhammed, a.s."

15. PRIRODA I JA

- Priroda - Božiji dar.
- Allah je Stvoritelj svega.
- Pravila ponašanja.
- Subhanallah - Slava Bogu.

Didaktičke naznake:

- U okviru ove tematske cjeline učenici će usvojiti saznanja da prirodu treba čuvati, ne uništavati; o imenovanju prirodnih bogatstava; da je prirodno bogatstvo dato čovjeku na korištenje te saznanje da čuvanjem prirode iskazuju svoju ljubav prema Stvoritelju;
- cilj tematske cjeline je razvijanje pozitivnog ponašanja u prirodi; razvijanje svijesti o očuvanju životne sredine; razvijanje ekoloških stavova, pozitivnih navika; razvijanje ljubavi prema prirodi i čuvanje okolice;
- učeničke aktivnosti će biti raznolike, a sastoje se iz izrade zidnih panoa o zaštiti i čuvanju prirode; organiziranih i vođenih rasprava o ponašanju u pojedinim situacijama;
- nastavnik je češće u ulozi i animatora i koordinatora u okviru učeničkih aktivnosti.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o stavu vjere o prirodi i našem odnosu prema njoj;
- imenovanje prirodnih bogatstava naše domovine;
- usvojenost znanja o pravilima ponašanja u prirodi;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: metodički oblikovano interpretiranje priče pravilnom i nepravilnom odnosu prema prirodi, izrada panoa o zaštiti i čuvanju prirode.
- *Likovna kultura*: crtanje prirodnih ljepota po vlastitom izboru te likovno oblikovanje panoa.

16. DOBROTA I POŠTENJE

- Dobro dijete.
- Dobar brat, ili sestra.
- Dobar drug.

Didaktičke naznake:

- Cilj tematske cjeline je izgrađivanje kod učenika lijepih osobina: biti dobar i pošten;
- učeničke aktivnosti će biti raznolike, što zavisi od kreativnosti nastavnika kao animatora i koordinatora, a može biti izrada pravila ponašanja na razrednom nivou u saradnji sa učenicima;
- nastavnik će osmisliti različite aktivnosti u cilju temeljite obrade ove tematske cjeline, a započet će uzrastu prilagođenim pričama, događajima ili doživljajima vezanim za dobrotu i poštenje te situacijama u kojima ih nije bilo.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o dobroti i poštenju;
- ustanovljena prisutnost dobrote i poštenja;
- aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: metodički oblikovano interpretiranje priča poštenju u dobroti; usmeno prenošenje individualnih doživljaja vezanih za dobrotu i poštenje.
- *Likovna kultura*: crtanje dobrog druga.

17. GOVORITI ISTINU

- Spas i sreća u istini.
- Dobra navika - uvijek istinu govoriti.

Didaktičke naznake:

- U okviru ove tematske cjeline će se govoriti o važnosti istine u svakodnevnom životu; inicirati razvijanje stava da dobri ljudi i dobri muslimani su oni koji uvijek govore istinu; inicirati razvijanje razumijevanja da Bog voli iskrene i one koji govore istinu;
- nastavnik će kod učenika inicirati davanje obećanja: «Uvijek ću govoriti istinu!», te osmisliti i voditi razgovor o ponašanju u datoj situaciji;
- nastavnik intenzivno komunicira sa učenicima; vodi ih kroz aktivnosti dijaloga i interakcije.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost znanja o važnosti istine u svakodnevnom životu.
- Ustanovljena prisutnost prakse govorenja istine.
- Aktivnost na nastavnom satu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: metodički oblikovano interpretiranje priča o situacijama u kojima je govorena istina i onima u kojima je ona zaobiđena; individualno usmeno ili pismeno izražavanje situacija u kojima je govorena istina i onima u kojima je ona zaobiđena.
- *Likovna kultura*: likovno izražavanje učenika na temu "Istina i laž".

[1] U koncepciji NPP islamske vjeronauke za I razred priložena didaktička uputstva uz tematska područja treba razumijevati heurističkim poticajem za nastavnika, a ne receptom uspješno primjenjivim bez obzira na osobine konkretne grupe s kojom nastavnik radi.

[2] Tragom savremenih zbivanja u školi, nastavnik islamske vjeronauke bi mogao inicirati saradnju s nastavnikom bosanskog jezika ponudivši mu sat metodičke interpretacije priče, pjesme predviđene Vjeronaučnim programom, čime bi obogatio svoje metodičke kompetencije rada na tekstu, razvio kvalitetnu međupredmetnu korelaciju i poticao kolegijalnu saradnju u školi.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

Nastavu vjeronauke mogu izvoditi profesori i nastavnici koji su završili:

1. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu (pedagoški ili teološki smjer)
2. Islamski pedagoški fakultet u Zenici ili Bihaću, odsjek za vjeronauku
3. Druge fakultete islamskih nauka priznate od Rijasetu Islamske zajednice u BiH, čije su diplome nostrificirane od strane Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu i položena pedagoška grupa predmeta na ovom fakultetu, uz prethodno završenu jednu od medresa
4. Islamsku pedagošku akademiju

Posebni uvjeti:

Pismena saglasnost nadležnog ureda muftije (shodno odredbi Člana 4. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u BiH)